

Monumentnummer*: 502108

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 13 november 1996
Kadaster deel/nr: 82666/113

Complexnummer

502105

Complexnaam

Arbeiderswoning

*Woonplaats**

Harkema

*Gemeente**

Achtkarspelen

*Provincie**

Fryslân

*Straat**

Mûntsegroppe

*Nr**

14

*Toev.**

*Postcode**

9281 KN

*Woonplaats**

Harkema

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Drogeham

*Sectie**

E

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

1164

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

In 1919 in sobere baksteen-architectuur gerealiseerde ARBEIDERSWONING van het krimptype. In 1919 werd aan de onverharde Mûntsegroppe een rijtje van vijf identieke arbeiderswoningen gebouwd op ruime eigen percelen in opdracht van de St. Woningbouw Achtkarspelen (destijds Bouwcommissie Buitenpost). Mûntsegroppe 14 is het meest gaaf bewaard gebleven exemplaar van de vier resterende woningen van dit type.

In 1948 is een kippenhok op het erf gebouwd, in 1989 een schapenhok; beide vallen buiten de bescherming van rijkswege wegens te geringe ouderdom.

Omschrijving

De arbeiderswoning van het krimptype is opgetrokken in één bouwlaag. Het zadel/schilddak is gedekt met rode ongeglazuurde Hollandse pannen en heeft een strakke op de gevel aangesloten windveer en waterbord. Op de nok is een gemetselde schoorsteen. De woning is opgetrokken in rode strengpersbakstenen: het woonhuisgedeelte steens, het schuurgedeelte halfsteens. De geveltop aan de voorzijde is beschoten met verticale rabatdelen. In de voorgevel

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

zijn twee houten H-vensters onder een streklaag; een bakstenen afzaat. In de topgevel twee kleine rechthoekige vensters. In de rechter zijgevel van het woonhuis een smal H-venster. De krimpmuur aan de linkerzijde heeft een smal H-venster; voor het overige is de gehele linkerzijgevel blind. In de achtergevel aan weerszijden van de staldeur een rechthoekig raam. Op de hoek is een regenwaterput op een koepelvormig reservoir. In de rechter gevel van het schuurgedeelte een stolpraam en een rechthoekig venster, beide direct onder de dakvoet. De gevel is geleed door twee muurdammen: een ter hoogte van de krimpmuur, de andere tussen beide vensters in, elk voorzien van een anker. In de krimpmuur van de rechter zijgevel is de oorspronkelijke opgeklampte voordeur onder rollaag.

Waardering

De arbeiderswoning van het krimptype, in 1919 in Harkema gerealiseerd, is van cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling op het platteland, m.n. van de sociale woningbouw,
- vanwege de typologische verwantschap met de keuterboerderijtjes,
- vanwege de hoge mate van architectonische gaafheid,
- vanwege de hoge mate van visuele gaafheid van het object op zichzelf en als hoekwoning van het gehele rijtje van woningen,
- vanwege de bijzondere betekenis van het complex door de situering, verbonden met de ontwikkeling van de streek,
- vanwege de historisch-ruimtelijke relatie met de omgeving, het restontginningsgebied, de heide, de onverharde wegen en het boomwallandschap.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Bedrijfs-, fabriekswoning

Functie

Landarbeiderswoning